

Nr 183.

Av herr **Hellberg** i Ljungskile **m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i gällande bestämmelser rörande sjöfynd.

Stundom händer det att fartyg, lastade med pitprops eller annat virke, vid hårda stormar förlora en del av sin däckslast, som av vågorna spolas överbord. Ibland gå ock fartygen under och slås i stycken mot klippor och skär, och då kan en och annan, stundom flera, propsändar, plank, bräder eller vrakspillror komma drivande till bebodda platser i skärgårdarna.

Av de nakna klippöarna i Bohusländska skärgården, även längst ute från land, äro flera bebodda av havets arbetare med deras familjer. Ej det minsta träd till bränsle frambringar naturen där åt dem att värma stugan med i storm och vinterköld. Men just dessa stormar sända dem ibland vad som kunde begagnas till detta ändamål nämligen förutnämnda propsändar, vrakspillror m. m. För fattiga fiskarfamiljer, som bebo de nakna klippöarna och havsstränderna, vore dylikt bränsle och virke, om än så litet därav, mer än välkommet, ja, huru liten vrakspillra som helst kunde komma dem till nytta, om de nu gällande bestämmelserna angående strandvrak ändrades därhän, att de, även där det gällde strandvrak *av ringa värde*, kunde göra det sig tillgodo.

I förhoppning om mera rikligt fynd utsätta de sig emellertid för oerhörda ansträngningar och faror för att bärga dylikt virke, som strandat på klippor och skär i omnejden, eller ännu flyter i havet. Det gäller att skynda innan det spolar ned i sjön igen och driver bort. Så snart därför som den hårdaste stormen något bedarrat, är man ute på spaning, och det är just de farligaste platserna man då måste nalkas i en liten roddbåt i det upprörda havet.

Det är emellertid kronan, ej bärgaren, som blir ägare av det sålunda bärgade, och den bärgarlön, som erhålles för ett obetydligt fynd, uppgår naturligen ej tillnärmelsevis till någon motsvarighet av den fara och möda, som tillvaratagaren utsatt sig för. Bärgaren har dessutom så många omständigheter att iakttaga, även förorsakande kostnad, för att enligt förordningarna angående fynd av strandvrak komma i åtnjutande av den fördel sådant fynd skulle bringa honom, att han, om ej fyndet är tämligen värdefullt, har större fördel vid att låta detta eljest för honom så nyttiga fynd av plank eller vrakspillra driva till en annan strand, än att bärga den.

Här omförmälda strandfynd hör till det slag av strandvrak, som omnämnes i kungl. tullstadgan av den 1 juli 1904 och försäljes genom tullförvaltningens försorg på auktion, varefter, enligt uppgift av skärgårdsbefolkningen, bärgaren plägar utfå 60 procent av auktionsvärdet i bärgarlön. Sådana auktioner hållas för Bohus läns skärgård i Lysekil och Strömstad. Därvid tillkännagives, att på en viss plats ute i skärgården finnes tillvarataget så och så många plank, vrakspillror eller dylikt, värderat till det eller det priset. Det kan ju vara flera mil från auktionsplatsen och ej alls lönt för tillstädesvarande inropare att hämta det där i anseende till avståndet och dess ringa värde. Då kan det ju ej betinga ett pris, varav de 60 procent, som bruka tillfalla bärgaren, kunna utgöra någon förmån för honom. Är han själv tillstädes, kan han, genom att inropa det funna, vinna lön för sin möda, men en extra resa, måhända flera mil, och en uppoffrad dag på auktionen, är det ringa fyndet ej värt.

I norsk Lov om strandning og vrag av den 20 juli 1893 stadgas, att, om värdet av strandfyndet är så litet, att omkostnaderna, som uppstå genom de föreskrivna förordningarnas följande, icke giva rum för en lämplig bärgarlön, så tillfaller det bärgade föremålet bärgaren, samt även att amtmannen i sådant fall äger fritaga bärgaren från eventuell skyldighet att betala tullavgift för föremålet i fråga. I samma lag § 12 förordnas att, om det bärgades värde ej överstiger 10 kronor, kungörelse, varigenom eljest ägaren kallas att inom viss tid anmäla sin äganderätt, ej behöver ske, och blir sålunda bärgaren, genast efter anmälan och skedd besiktning och värdering, ägare till det bärgade.

Man synes i Norge mer än hos oss tillgodose bärgarens intresse, då det gäller strandvrak av ringa värde. För att dock ej träda deras äganderätt för nära, som förlorat det bärgade föremålet, men ändå samtidigt kunna på bästa sätt tillgodose bärgarens intresse, torde en anordning

kunna ske, varigenom bärgaren, då fyndet är av ringa värde, tillåtes ställa borgen för utbetalande till ägaren av det av myndigheterna åsatta värdet av fyndet, så vida ägaren inom laga tid anmäler sig och bevisar sin rätt, emot det att bärgaren, genast efter skedd anmälan och värdering, sättes i besittning av fyndet.

Då vederbörande ge sig ut på spaning efter sjöfynd, erfordras därtill i allmänhet flera i ett lag. Om man vill kalla det, som en till och med tre personer bärga, för en lott, och vad fyra till och med sex personer bärga för två lotter, torde »fynd av ringa värde», vid vars bärgande tillvaratagaren skulle få åtnjuta åsyftad förmån, böra ställas till högst 25 kronor per »lott». Om sex personer, alltså två lotter, deltog i båtlaget och bärgade strandvrak för högst 50 kronors värde, skulle de alltså komma i åtnjutande av åsyftad förmån och, om ägaren, enligt vad förut är sagt, ej gjorde sin rätt gällande, hava kommit i besittning av vrakgods till ett värde av omkring 8 kronor 33 öre per man. Om tre personer, alltså med rätt att räkna blott en lott, deltog och bärgade strandvrak för högst 25 kronors värde, finge var man likaså 8 kronor 33 öre. För mindre värde är kostnaderna med auktionsresan m. m. ej till någon nytta för dem i de flesta fall, oberäknat deras möda och fara vid bärgningen. Men för kronan vore det heller ingen uppoffring värd att tala om, att i sådant fall avstå sin rätt gent emot den välgärning, som därigenom skulle ske för fattiga fiskarfamiljer.

Någon inskränkning i skyldigheten av anmälan, besiktning och värdering genom vederbörande myndigheter av funnet och bärgat strandvrak av här ifrågavarande slag kan givetvis ej komma i fråga, så mycket mindre som det på denna värdering skulle bero, om det bärgade vore att anse som »strandvrak av ringa värde».

Då alltså, genom föreslagna förfarande, ej någons privata rätt komme att trädas för nära, ej heller kronan komme att uppoffra någon nämnvärd fördel genom att i dessa fall frånträda sin rätt, och då en sådan anordning komme många fattiga familjer i våra skärgårdar till önskad hjälp samt enär de här omförmälda exempel från bohuslänska skärgården torde i huvudsak hava sin tillämpning på övriga Sveriges kuster, hemställes,

att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida icke gällande bestämmelser angående sjöfynd lämpligen kunde och borde, för så vitt fråga är om strandvrak av

ringa värde, ändras för bättre tillgodoseende av bär-
rens intresse, samt vidtaga de åtgärder, vartill en sådan
utredning må kunna föranleda.

Stockholm den 26 januari 1914.

Wilh. Hellberg.

C. Wallentin.

Cornelius Olsson.

Gustaf Larsson.
